

### บทที่ 3

#### วิธีดำเนินการศึกษาค้นคว้า

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาผลของการใช้แม่แบบกับการใช้กิจกรรมกระจำงำนนิยมนเพื่อพัฒนาลักษณะการมุ่งอนาคตของนักโทษหญิง ซึ่งมีขั้นตอนในการดำเนินการดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
2. เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า
3. การสร้างเครื่องมือและคุณภาพของเครื่องมือ
4. การดำเนินการทดลอง
5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

#### ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากร ที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ เป็นนักโทษหญิงเรือนจำกลางสมุทรปราการ จำนวน 85 คน
2. กลุ่มตัวอย่าง เป็นนักโทษหญิงเรือนจำกลางสมุทรปราการ ที่มีลักษณะการมุ่งอนาคต ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา จำนวน 18 คน โดยมีขั้นตอนในการเลือกกลุ่มตัวอย่าง ดังนี้

2.1 ให้นักโทษหญิงเรือนจำกลางสมุทรปราการ ทั้งหมดตอบแบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น

2.2 นำคำตอบของนักโทษหญิงมาตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้

2.3 คำนวณค่าของคะแนนที่ต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ได้จำนวนนักโทษหญิง 29 คน สอบถามความสมัครใจแล้วสุ่มนักโทษหญิง จำนวน 18 คน ด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย

2.4 ทำการสุ่มเข้ากลุ่ม โดยวิธีการสุ่มอย่างง่ายเพื่อแบ่งกลุ่มตัวอย่างเป็น 3 กลุ่ม กลุ่มละ 6 คน คือ กลุ่มทดลองที่ 1 กลุ่มทดลองที่ 2 และกลุ่มควบคุม

## เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้า

เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ประกอบด้วย

1. แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต
2. เทคนิคแม่แบบ
3. กิจกรรมกระจำค่านิยม

## การสร้างเครื่องมือและการหาคุณภาพเครื่องมือ

### 1. แบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต

1.1 ศึกษาเอกสาร ตำราและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับลักษณะการมุ่งอนาคต

1.2 ผู้วิจัยสร้างแบบวัดลักษณะการมุ่งอนาคต เป็นข้อคำถามให้สอดคล้องกับความหมายตามนิยามศัพท์เฉพาะ ลักษณะคำถามประกอบไปด้วยข้อคำถามที่มีความหมายทางบวกและทางลบ โดยมีรายละเอียดเกี่ยวกับ การคาดการณ์ไกลเกี่ยวกับอาชีพ การกำหนดเป้าหมาย การวางแผน การพิจารณาทางเลือก และตัดสินใจเลือกทางเลือกที่เหมาะสมกับตนเอง ความเพียรพยายาม อดได้รอได้เพื่อให้ได้รับผลตอบแทนที่ดีกว่าในอนาคต ซึ่งเน้นเกี่ยวกับการศึกษาและการประกอบอาชีพ แบบวัดมีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale)

5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

การตอบแบบสอบถาม ให้นักโทษหญิงอ่านข้อความในแบบสอบถามแต่ละข้อแล้วพิจารณาตอบตามสภาพที่เป็นจริงของนักโทษหญิงให้มากที่สุด โดยเขียน เครื่องหมาย / ลงในวงเล็บหน้าตัวเลือกที่กำหนดไว้ให้ 5 ระดับ คือ จริงมากที่สุด จริงมาก ปานกลาง จริงน้อย จริงน้อยที่สุด

เกณฑ์การให้คะแนน กำหนดไว้ดังนี้ คือ ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางบวกการให้คะแนนจะเป็นดังนี้

|                |          |         |
|----------------|----------|---------|
| จริงมากที่สุด  | ให้คะแนน | 5 คะแนน |
| จริงมาก        | ให้คะแนน | 4 คะแนน |
| ปานกลาง        | ให้คะแนน | 3 คะแนน |
| จริงน้อย       | ให้คะแนน | 2 คะแนน |
| จริงน้อยที่สุด | ให้คะแนน | 1 คะแนน |

ถ้าข้อความนั้นมีความหมายทางลบ การให้คะแนนจะเป็นดังนี้

|               |          |         |
|---------------|----------|---------|
| จริงมากที่สุด | ให้คะแนน | 1 คะแนน |
|---------------|----------|---------|

|                |          |   |       |
|----------------|----------|---|-------|
| จริงมาก        | ให้คะแนน | 2 | คะแนน |
| ปานกลาง        | ให้คะแนน | 3 | คะแนน |
| จริงน้อย       | ให้คะแนน | 4 | คะแนน |
| จริงน้อยที่สุด | ให้คะแนน | 5 | คะแนน |

1.3 นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ ตรวจสอบพิจารณาข้อความในแบบวัดที่สร้างขึ้น ว่าสามารถวัดได้ตรงตามลักษณะมุ่งอนาคตที่ต้องการจะวัด แล้วนำมาปรับปรุงให้เหมาะสมตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ ดังมีรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ ดังนี้

1.3.1 ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. สมคิด บุญเรือง

1.3.2 รองศาสตราจารย์ ดร. นาดยา ปิณฑนานนท์

1.3.3 รองศาสตราจารย์ ดร. กันยา สุวรรณแสง

1.4 นำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคตไปทดลองใช้ กับนักโทษหญิง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนเพื่อวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนกรายข้อโดยหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และคัดเลือกข้อคำถามที่มีค่าอำนาจจำแนกตั้งแต่ .20 ขึ้นไป

1.5 นำแบบวัดที่คัดไว้ในข้อ 1.4 มาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น โดยได้ค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ .86

## 2. เทคนิคแม่แบบ ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

2.1 ศึกษารายละเอียดเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการสร้างเทคนิคแม่แบบ รวมทั้งรายละเอียดเกี่ยวกับลักษณะมุ่งอนาคต

2.2 สร้างเทคนิคแม่แบบให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษาครั้งนี้

2.3 นำเทคนิคแม่แบบที่สร้างขึ้นมาให้ประธานกรรมการ และกรรมการตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

2.4 นำเทคนิคแม่แบบที่ผ่านการตรวจจากประธานกรรมการ และกรรมการให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านเทคนิคแม่แบบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร. กันยา สุวรรณแสง ตรวจสอบในเรื่องของความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

2.5 นำเทคนิคแม่แบบที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิกลับมาปรึกษากับประธานกรรมการและกรรมการอีกครั้ง เพื่อแก้ไขและปรับปรุง

2.6 นำเทคนิคแม่แบบที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักโทษหญิง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้ในการทดลอง

## 3. กิจกรรมกระจำนัย ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างตามลำดับดังนี้

3.1 ศึกษารายละเอียดเอกสาร ตำรา และงานวิจัย ที่เกี่ยวข้องกับการกิจกรรมกระจำนัย

ค่านิยม รวมทั้งรายละเอียดที่เกี่ยวกับลักษณะการมุ่งอนาคต

3.2 สร้างกิจกรรมกระจ่างค่านิยมให้สอดคล้องกับความมุ่งหมายของการศึกษา

3.3 นำกิจกรรมกระจ่างค่านิยมที่สร้างขึ้นมาให้ประธานกรรมการ และกรรมการ ตรวจสอบในเรื่องความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหา และวิธีดำเนินการ

3.4 นำกิจกรรมกระจ่างค่านิยมที่ผ่านการตรวจจากประธานกรรมการและกรรมการ ให้ผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านกิจกรรมกระจ่างค่านิยมคือ รองศาสตราจารย์ ดร. นาตยา ปิณฑานนท์ ตรวจสอบในเรื่องของความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์ เนื้อหาและวิธีดำเนินการ

3.5 นำกิจกรรมกระจ่างค่านิยม ที่ผ่านการตรวจจากผู้ทรงคุณวุฒิกลับมาปรึกษากับ ประธานกรรมการและกรรมการอีกครั้ง เพื่อแก้ไขและปรับปรุง

3.6 นำกิจกรรมกระจ่างค่านิยมที่แก้ไขแล้ว ไปทดลองใช้กับนักโทษหญิง ที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง เพื่อตรวจสอบข้อบกพร่องแล้วนำมาปรับปรุงและแก้ไขอีกครั้งก่อนนำไปใช้ ในการทดลอง

#### การดำเนินการทดลอง

1. แบบแผนการทดลอง การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงทดลอง มีแบบแผนการทดลอง

ดังนี้

ตารางที่ 2 แบบแผนการทดลอง

| กลุ่ม          |   | สอบก่อน                       | ทดลอง          | สอบหลัง                       | ติดตามผล                      |
|----------------|---|-------------------------------|----------------|-------------------------------|-------------------------------|
| E <sub>1</sub> | R | T <sub>1</sub> E <sub>1</sub> | X <sub>1</sub> | T <sub>2</sub> E <sub>1</sub> | T <sub>3</sub> E <sub>1</sub> |
| E <sub>2</sub> | R | T <sub>2</sub> E <sub>2</sub> | X <sub>2</sub> | T <sub>2</sub> E <sub>2</sub> | T <sub>3</sub> E <sub>2</sub> |
| C              | R | T <sub>1</sub> C              | -              | T <sub>2</sub> C              | T <sub>3</sub> C              |

สัญลักษณ์ที่ใช้ในแบบแผนการทดลอง

|       |     |                    |
|-------|-----|--------------------|
| $E_1$ | แทน | กลุ่มทดลองที่ 1    |
| $E_2$ | แทน | กลุ่มทดลองที่ 2    |
| C     | แทน | กลุ่มควบคุม        |
| $T_1$ | แทน | การสอบก่อนการทดลอง |
| $T_2$ | แทน | การสอบหลังการทดลอง |

|       |     |                           |
|-------|-----|---------------------------|
| $T_3$ | แทน | การสอบในระยะติดตามผล      |
| $X_1$ | แทน | การใช้แม่แบบ              |
| $X_2$ | แทน | การใช้กิจกรรมกระจำจ่านิยม |
| R     | แทน | การสุ่มเข้ากลุ่ม          |

## 2. วิธีดำเนินการทดลอง มีลำดับดังนี้

2.1 ระยะก่อนทดลอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 18 สิงหาคม 2544 ให้นักโทษหญิงที่เป็นประชากรทั้งหมดทำแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ตรวจให้คะแนนตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ แล้วคัดเลือกนักโทษหญิงที่มีลักษณะการมุ่งอนาคตต่ำกว่าเปอร์เซ็นต์ไทล์ที่ 25 ลงมา ด้วยวิธีการสุ่มตัวอย่าง แล้วสอบถามความสนใจในการเข้าร่วมในการทดลอง จำนวน 18 คน จากนั้นทำการสุ่มเข้ากลุ่มอีกครั้งเพื่อแบ่งเป็นกลุ่มทดลอง และกลุ่มควบคุม กลุ่มละ 6 คน

2.2 ระยะทดลอง เริ่มตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2544 ถึงวันที่ 20 กันยายน 2544 โดยได้ทำการทดลองดังนี้

2.2.1 กลุ่มทดลองที่ 1 ได้ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบที่ผู้วิจัยกำหนดไว้ 10 ครั้ง ภายในเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 50 นาที โดยใช้เวลาในวันจันทร์และวันพุธ เวลา 10.00 น. – 10.50 น.

2.2.2 กลุ่มทดลองที่ 2 ได้ฝึกกิจกรรมกระจำจ่านิยม กำหนดไว้ 10 ครั้ง ภายในเวลา 5 สัปดาห์ ๆ ละ 2 ครั้ง ครั้งละ 60 นาที โดยใช้เวลาในวันอังคารและวันพฤหัสบดี เวลา 10.00 น. – 10.50 น.

2.2.3 กลุ่มควบคุมไม่ได้ฝึกการใช้เทคนิคแม่แบบและกิจกรรมกระจำจ่านิยม

2.3 ระยะหลังการทดลอง เมื่อสิ้นสุดการพัฒนาลักษณะมุ่งอนาคตด้วยเทคนิคแม่แบบและกิจกรรมกระจำจ่านิยมแล้ว ผู้วิจัยให้นักโทษหญิงในกลุ่มทดลองทั้งสองกลุ่มและนักโทษหญิงกลุ่มควบคุมตอบแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต เพื่อเป็นการสอบครั้งหลัง (posttest)

2.4 ระยะติดตามผล เริ่มตั้งแต่วันที่ 21 กันยายน 2544 ถึงวันที่ 21 ตุลาคม 2544 หลังจากทำการสอบหลังการทดลองเสร็จสิ้นไป 4 สัปดาห์ ผู้วิจัยให้นักโทษหญิงกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ตอบแบบวัดลักษณะมุ่งอนาคต เพื่อเป็นการติดตามผล

## สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปเอสพีเอสเอส (statistical package for the sovial science- SPSS) วิเคราะห์ความแปรปรวนสองตัวประกอบ แบบวัดต่างกลุ่มหนึ่งตัวแปร และวัดซ้ำหนึ่งตัวแปร (one between – subjects varivable and one within – subjects variable)